

Vg
617

QK. 198. (2)

QK 198

BREVE QVODDAM PAPAE
ADRIANI SEXTI AD/
VERSVS LV/
THERVM.

Insipientia eorū manifesta erit omnibus.
2. Timo. 3.

1520

204 III

(A) 891. 100

Sunt qui parum Latinos putant Papistas, his ad/
notauimus duarum Epistolarum schemata, qua/
rum alteram Adrianus Pontifex, alteram Lega/
tus ad Germanos, scripsit. Fortasse nouis qui/
busdam figuris utuntur, sed ignosces hospiti/
bus latii, Macedo Legatus est, græco, hoc est
mendaci magis ingenio, quàm Romana lingua.
Alterius lingua & mens, Papam decent. Vale
& gratulare Ecclesiæ palam fieri insipientiam
impia sedis Papisticae.

THE
LIBRARY

MAGNIFICIS AC CLARISSIMIS DÑIS Consulibus & Senatui
Ciuitatis Bambergensis amicis
nostris charissimis.

Magnifici ac Clarissimi dñi ^a vti fratres aman-
tiss. ^b Cōmisit ad nos his proximis dieb S. D.
N. Breue quoddā suę sanctitatis ad istam vni-
uersitatem vestrā directū, mādauitq; nobis per
suas literas, vt ad vestras magnificentias trans-
mitteremus, procuraremuscq; secū ^c vt ad illud
quāprimū rescriberent, idcirco cum in pręsen-
tia istuc breue ipsum destinem⁹, illas vehemē-
ter hortamur & rogamus, velint ad ^d suam ob-
seruantia pietatēq; erga eundem sanctissimum
D. N. ac sanctā sedem Apostolicā, ^e euesti-
gio ad ipsum respondere, ac ad nos literas suas
transmittere, vt possimus curare illas per nos-
tros tabellarios eidem S. D. N. sine fraude
reddi. Et bene valeant Magnificentia vestra,
quibus nos ^f continuo offerimus & cōmenda-
mus, ex Nurnberga duodecima Ianuarii.

M. D. XXIII.

Magnificentiaę Vestraę.

Vester F. Franciscus Chiergattus electus
Episcopus Apentinus & Princeps
Therami Or. Apostolicus.

A 2

A. q. d. non sunt
fratres, sed nos fin-
gimus esse fratres.

b Metaplasm⁹ cō-
positum pro sim-
plici, cōmisit pro-
misit.

c Secum p sibi
cum.

d Catachresis, ad
pro iuxta, vel secū-
dū, vel aliqd tale.

e Euestigio p com-
modum, gratia or-
natus.

f Ellepsis, cōtinuo,
pro semp paratos.

g Intellige p pseu-
depiclesin.

Dilectis filiis Consulibus & Senatui Ciu-
ratis Bambergensis.

ADRIANVS PAPA VI.

A Humanā, pro
diuina, cū imprece-
tur Paulus gratiam
& pacem, &c

b Audis lupi æso-
pici vocem.

c Viciū est scrip-
toris catholica pro
canonistica.

d Metathesis, pro
non tam nouas.

e Vtitur plerisq;
ομοιοτελευτιος.

f De quibus dici-
tur, Patres vestri de
reliquerunt me.

g Fac manū hic,
pulchrum schema
ad faciendam inui-
diam.

h Vsq; ad mor-
tem, exclusiue.

i Schema chau-
maſton.

Dilecti filii, salutem & ^a Apostolicā benedicti-
onem. Non possumus non vehementer ad-
mirari, pariter & dolere, dum consideramus
Martinum Lutherum Germanū, quem quan-
tumuis errantem ^b ouiculā nostram negare nō
possumus, eousq; insanie seu potius diabolicę
præsumptionis prorupisse, vt contempta ^c ca-
tholica doctrina, ac sanctorum patrum traditi-
onibus, necnon totius Ecclesię catholicę ritib;
spretis, omnibusq; solitis indubium reuocatis,
ipse complura noua atq; contraria dogmata,
noua q; ^d hereses, non tam introducere, ^e quā
veteres renouare, fundamentumq; aliud quam
positum est ponere, aliamq; fidem quā Patres
^f nostri tenuerūt docere non sit veritus. Qua-
si ^g solus ipse spiritu sancto afflatus veritatem
Euangelicam, nunc demum in fine seculorum
perspexerit, ac Patres vestri, & prope tota fide-
lium congregatio, qui hāc Lutheri fidem nesci-
uere, & pro fide contraria, id est catholica, quā
tenemus, etiam vsq; ad ^h mortem dimicare pa-
rati erant, tot iam seculis in damnabili errore,
ac tenebris ignorantie iacuerint. Miranda certe
res est, in cor hominis illius hanc præsumptio-

nem ascendere potuisse, vt solus ipse sibi plus
 omnibus Ecclesie Doctoribus, sanctisq; Patri/
 bus, & k toto fideiū cętu sapere videretur, Sed ^{k Inuidiose, vt su-}
 multo maiori admiratione dignū reputamus, ^{pra,}
 eundem Martinum postq; in hoc barathrū su/
 perbię (deo propter peccata sua atq; etiā nostra
 permittente) precipitatus est, in natione nostra
 germanica, quę ab initio, ex quo ad l dominum ^{l S. Papam,}
 conuersa fuit, semper religiosissima & catholi/
 cę fidei tenacissima, necnon pietatis erga deum
 & charitatis iustitięq; erga proximos, sincerissi/
 ma cultrix fuit, non vnū nec paucos, sed (quod
 cum magno cordis dolore dicimus) propè in/
 numeros homines vtriusq; sexūs inuenire po/
 tuisse, qui eius stolidissima, ^{m καταχρησις} nec minus perni/
 tiosissima dogmata, quę antehac sepe cum suis ^{stolida dogmata,}
 authoribus ab Ecclesia n damnata fuisse con/
 stat, non solum patienter audire, verū etiam li/
 benter amplecti vellent, & quod amplius est, ^{& est hic Liuiana}
 pertinaciter etiā armis defendere parati forent, ^{imitatio, vt sepe, ali}
 qui libros eius, eiusq; sequatiū omnino perni/
 tiosissimos, venenō plenos, maledictis redundā/
 tes, spurcitiis, scurrilitatibus, contemtionibus,
 amaritudinibus, vbiq; scatentes, etiā postquam ^{as longę periodo}
 i vim sententię Apostolicę ^o & Imperialis edic/
 ti sepe in pluribus locis concrenati sunt certa/
 tim emerent, auidē legerent, libenter audirent,
 cum tñ vel ex hoc ipso quod huiusmodi sunt
 quales modò diximus, omnibus rationi & spi/
 ritui dei, vel paululum auscultantibus, facile fu/

^m καταχρησις
 stolida dogmata,
 & est hic Liuiana
 imitatio, vt sepe, ali
 as longę periodo
 rum.

ⁿ S. Papæ.

^o Arg. ab auctori
 tate vtriusq; potesta
 tis verè prophanæ
 & verè sacræ.

p S. Papæ, sicut
alias.

q .i. Papistici vel
Dominicastrici a
Dominico.

r Rethorica am-
plificatio.

s Apostrophe.

t ἀναδιπλω-
σις.

v Additio necessa-
ria, sed cuius tamen
in Euangelio nulla
mentio fit.

x O quā necessa-
ria occupatio.

isse itelligere, eundem spiritum dei, suauem, be-
nignum, mitem, veritatis & pacis amatorem &
conciliatorem, scandalorum, contentionum &
discordiarum pacificatorem, nouitatum refugi-
entem, ab eisdem libris eorūq; authoribus lon-
ge abfuisse, Imo contra spiritū malignū horum
contrariis gaudētem, ac dictę nationis prospe-
ro in via domini p cursui inuidentem, ipsorum
librorū authores ad talia euomenda exagitasse.
Quos a fructibus eorū cognoscentes, vna cū
peruersis dogmatibus suis, sicut mortem fuge-
re & abhominari debuerant. Quid em̄ aliud
isti homines querūt quā scandalū? Quid aliud
hominibus persuadent, quā rebelliones, scis-
mata, bonorum direptiones, cedes, carnalitates?
& vt vno verbo dicam⁹, suauis iugi dominici q
& sanctę Ecclesię r omni victima prestantio-
ris, abiectiōnē, idq; sub specie libertatis, cum
ipsi corruptionis serui manifeste comprobentur.
Sed non est filii, t non est hęc libertas, quā
dominus electis suis in Euāgelio promittit, qua
scilicet legi suę, & suis u in terra vicariis subiecti
(quos etiā x malos in cathedra Mosi sedentes
sicut seipsum audiri voluit) peccati seruitutem
euadimus. Sed libertas, quā sibi lucifer ille que-
ruit, dum altissimo, cui subesse debuit, par esse
volēs, sedē sibi ad Aquilonē constituit, vnde in
ima inferni precipitatus est / qui finis proculdu-
bio etiā Martinū Lutherū & om̄s qui ei adhæ-
rent, manet, nisi celerius resipuerint, & ad vnita-

tem Ecclesie, a qua se dānabiliter segregarūt, & extra quā, tāquā arcā y Noe nemo saluari pōt, redire studuerint, nec em̄ dubiū ē istos, & similes esse, de quibus B. Aplūs Petrus loquebatur cū prēdiceret surrecturos inter fideles, Mgrōs mēdaces, qui introducturi essent sectas perditionis, & eū qui emit eos, deū negaturi, introducētes sibi celerē perditionē, subditq; multos sequuturos eorū. z luxurias, per quas (inquiēs) ueritatis blasphemabitur, & in auaritia a a fictis uerbis de uobis negotiabūtur. Quibus iuditiū iam olim nō cessat, & p̄ditio eorū nō dormitat, ac paucis iteriectis ait Magis aut̄ (scz b b puniet deus) eos qui post carnē i cōcupiscētia imūditie ambulat dominationēq; contēnunt/ audaces sibi placentes/ c c sectas non metuunt introducere blasphemantes. Quē an istis conueniāt d d vobis iudicandum relinquimus. Quap̄pter charissimi, quos in uisceribus charitatis gerim⁹, vos in dño Ihesu Christo hortamur & per uiscera misericordie eius rogam⁹ & obtestamur, ut & errores illorū, quos Apostolica prouidentia vobis quasi e e digito monstrauit, vos trahere nō patiamini, Sed potius tanq̄ filii electi & populus ff acquisitionis, uestigis patrū uestrorū, & omniū sanctorum, qui utiq; regiam ueritatis Euangelicę viā ingressi sunt inherentes, doctrinam istorū perniciosissimā perfidam blasphemam, diabolicā, & ut semel dicamus, in interitū trahentē, cum suis autoribus, tanq̄ gg infernum

y Allegoria.

z Nota, luxurie nō sunt Adriano Papi generis scēde libidines, sed luxurias docere sentit

eos, qui diuinū cōiugium probant. Et ex hoc loco Adriani rhetoricen estinaueris, quom Petri sentēciam ad suam causam detorquet.

A a Hic Adriano Petrus nihil dixit de cauponatione prębendarū, indulgentiarum, & similitū Romanarū mercū.

B b Grammaticā nesciebant isti boni Laici. Ideo glossa adiecta est.

C c Necq; hic Adriano Petrus de monachorū ordinibus locutus est.

D d Ecce hic Papa renūciat suo iuri interpretandi scripturas.

E e Digito nō dei, sed Papæ.

F f S. Papæ.

G g Homericum, hoc est, ομωσαιε Δαοπυλυσιν.

H h Ecce confutatio, quia apud Adrianum nihil valet verbum dei.

ii Nota Papiste ne fiant heretici, non recipiunt aut docent scripturas.

k k Expositiones Papae.

horreatis, eorumque libros venenatos non solum ipsi non legatis, sed nec legentibus vel docentibus aures admouere velitis, aut ipsis Lutherianis ad credere contententibus. Aue dixeritis. Nec vero vos moueat quod Lutheriani ipsi h h. sacrae scripturae verba dogmatibus suis passim admiscet. Scientes quod hoc ipsum omnes semper heretici usurparunt, quorum nullus unquam novum dogma introducere nisus est, quod non sacrae scripturae ii auctoritate constitutere conaretur, ut enim qui veneni amaritudinem temperare volunt, illud melle aut alio grato sapore contegunt, Ita isti proprium virus caelestium verborum dulcedine liuentes, illud simplicibus & rudibus animis propinant, ut ita demum eos facilius intoxicare possint. Quamquam vix quemquam adeo simplicem esse credimus, qui si vel paululum k k lumine vultus diuini quod super omnes homines signatum est aspicere voluerint, non protinus intelligere possit, istos mendacium & erroris Magistros esse, non veritatis, eosque huiusmodi novitates attentare, non quod salutem animarum quaerant, cum ipsi suas manifeste perdant, sed potius ut placentia dicendo, & ea quae in arcta via domini hominibus carnalibus & animalibus difficiliora iudicantur, sub specie Christianae libertatis adimendo, mortifera dogmata sua eiusmodi carnalibus hominibus (quorum semper maior numerus extitit) favorabilia magisque credibilia reddat, & illos aeternae damnationis reatu sibi ceterisque diffidentiae filiis praeparate secum inuoluant.

Sed idem pculdubio Magistris istis eueniet
quod antecessoribus ipsorum earundem vel
aliarū heresum authoribus, quoties superbos
intellectus suos aduersus scientiam dei ^{ll} extol- ^{ll} S. terrestris seu
lere pręsumperunt, euenisse constat. Qui ad ^{ventris.}
tempus quidem, propter peccata hominū pro-
sperari & tanquam supra cedros Libani super-
exaltari (permittēte deo) visi sunt, sed ad extre-
mum, semper vicit ^{mm} mendatium veritas, & ^{mm} Hic Cayphas
sapiētia suauiter omnia disponēs, malitiam tri- ^{pphetat de se ipso.}
umphauit, Ceterū quoniam videmus, huius-
modi venenatorum librorū impressio, distrac-
tio atq; lectio quātum verę fidei ac pietati lon-
gē lateq; obfuerit, vos, quib⁹ insignis istius Ci-
uitatis gubernatio credita est, in domino hor-
tamur, & in virtute sanctę obediētię & sub cō-
testatiōe diuini iudicii requirimus, vt solite ves-
trę ergo deum, dictamq; eius fidem pietatis ac
singularis prudentię memores, omnibus mo-
dis prouidere curetis. Ne apud vos aut in ter-
ritoriō ciuitatis vestrę, huiusmodi libri vel im-
pressi vltra diuendantur, vel nondum impressi
deinceps imprimantur, Imō verò quotquot in
dicta Ciuitate vestrā inueneritis, iuxta sedis A-
postolicę sententiam & imperiale edictum ⁿⁿ ⁿⁿ Hoc est eijcere
comnburī faciatis, alioquin, si peruersitatē im- ^{demonem digito}
pressorum vestrorum, qui pecunia (vti cre- ^{Papæ.}
dendū ^{oo} est) à Lutheranis corrupti (si vera ^{oo} Ecce nouū artis
sunt quę audiuius, Lutheranorum opera ^{culum fidei.}

pp Præterq̄ Lipsiæ
vbi faber cuditur.

qq Papa habet
Christianissimos
sine fide.

rr Aptum sit pro
aptum natum sit,
secūdum Louani-
enses.

ff Nisi rigassent
hanc Epistolā Lo-
uanienses, non tu-
lisset tam pulchros
flores elegantiarū.

promptissime imprimūt, Quæ verò a Catholi-
cis pro veritate contra illos scribūtur, imprime-
re nequaquā PP volunt) corrigere & emendare
neglexeritis, denuntiamus vobis, quod diuinā
eāq; terribilē vltionē, etiā si alioqui Christianis-
simi q̄ sitis, nō euadetis. Nec em̄ vos deo sa-
tisfacere putaueritis, si vosipsi fidem eius inte-
gram & illibatam conseruetis nisi & pro virili
operam dederitis, vt quicquid fratres vestros
scādalisare & i huiusmodi errores iducere ap-
tū^{rr} sit, celerius p̄ vos de medio tollatur. Qui
em̄ non est cum domino, cōtra eum esse pro-
batur, & qui malū huiusmodi, cum possit, non
excludit, illud coram deo ipsemet cōmittere &
inferre censetur. Iam tempus est, quo qui in
vobis p̄bati & electi sunt, se manifestare, quo
optimus quisq; vestrū, vel sponte se pro do-
mo domini murū^{ff} opponere debeat, vt coro-
nam gloriæ, quæ strennuē se gerentibus pro-
mittitur, ab eodem domino cōsequi mereatur.
Datum Romæ apud sanctum Petrum annulo
piscatoris, die vltima Nouembris. M. D.
XX II. Pont. nostri anno primo.

T. Hezius.

iv
e/
re
ã
/
/
/
/
li
s
/
ui
/
n
&
n
a
/
o/
/
r.
o
.
b
b
q
o
l
l

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Fig. 017 BK

m.c.

X 2207067

B.I.G.

Farbkarte #13

M. 198. (2)
M. 198.

REVE QVODDAM PAPAE
ADRIANI SEXTI AD/
VERSVS LV/
THERVM.

*Sapientia eorū manifesta erit omnibus.
2. Timo. 3.*

1520.

